
Komitet Nauk o Literaturze Polskiej PAN.

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 31-36

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KOMITET NAUK O LITERATURZE POLSKIEJ PAN

SPRAWOZDANIE Z PRAC

KOMITETU NAUK O LITERATURZE POLSKIEJ PAN

ZA OKRES OD 26 MAJA DO 10 PAŹDZIERNIKA 1972

Sprawozdanie z działalności Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej obejmuje okres zaledwie 5 miesięcy, a więc krótki, niemniej jednak dla Prezydium bardzo pracowity, z uwagi na dużą ilość zadań postawionych przed Komitetem przez Wydział I PAN, jak i podyktowanych naukowymi potrzebami środowiska polonistycznego.

Zadania postawione przez Wydział I PAN:

1. przygotowanie uaktualnionych prognoz dla nauk o literaturze polskiej;
2. przygotowanie oceny działalności (w r. 1971) towarzystw naukowych lub tylko sekcji zajmujących się sprawami literatury i życia literackiego;
3. przygotowanie oceny (za rok 1971) czasopism naukowych zajmujących się sprawami literatury;
4. udział Komitetu w przygotowaniu "Prognoz rozwoju kultury polskiej i jej przemian".

Ad 1. Jest to już druga redakcja dokumentu. Pierwsza powstała w r. 1968 - w końcu kadencji Komitetu, którego przewodniczącym był prof. J. Krzyżanowski - jej autorem był doc. dr Zbigniew Goliński. Komitet zwrócił się do autora o uaktualnienie tekstu prognoz. Dokument został przez autora dostarczony w październiku rb.

Ad 2. Ocenę działalności towarzystw naukowych za rok 1971 przygotował prof. dr Zdzisław Libera przy współpracy dra Ryszarda Wojciechowskiego.

Ad 3. O przygotowanie oceny czasopism literackich za rok 1971 Prezydium Komitetu zwróciło się do prof. dra Jerzego Ziomka, upoważniając go do powołania trzech współpracowników, z u-

wagi na dużą ilość materiału, która powinna stać się przedmiotem ocen.

Ad 4. Sprawa ta jest jedną ze stukilkudziesięciu, które mają opracować placówki PAN i Komitety Naukowe. Prezydium obradowało w tej sprawie na dwu kolejnych zebraniach, a przedmiotem dyskusji było pytanie, w jakim zakresie i w jakim stopniu może się włączyć do tych prac Komitet Nauk o Literaturze Polskiej, nie mający w swoim profilu badań prognozowania kultury. W wyniku dyskusji i konsultacji przeprowadzonych w PAN ustalono, że Komitet współdziałać może w w/w pracach poprzez swojego delegata, na którego powołano doc. dra hab. Stefana Treugutta.

Zadania postawione przez środowisko polonistyczne

Zadań, które obecnie stawia przed Komitetem środowisko polonistyczne, jest tak wiele, a trudność merytoryczna ich wykonania tak znaczna, że wszystkich nie można od razu ująć ściśle określonym harmonogramem prac. Do postulatów przekazanych przez ustępujący Komitet doszły bowiem jeszcze nowe.

W tej sytuacji Prezydium wytypowało sprawy, które z uwagi na znaczenie lub terminy wykonania musiały być załatwione w pierwszej kolejności, i na nich skupiło uwagę:

Są to:

1. aktywizacja zespołów badających polskie życie literackie;
2. sprawy wydawnicze;
3. dokonanie wstępnego rozeznania w zakresie działania Komisji d/s ogólnopolskiego planu naukowego;
4. dokonanie wstępnego rozeznania w zakresie działania Komisji d/s badań nad życiem i twórczością Stefana Żeromskiego;
5. przygotowanie preliminarza budżetowego na rok 1973;
6. dokonanie wstępnego rozeznania w wynikach analizy stanu kadry naukowej i trybie opracowania badań w tej sprawie;
7. sprawa reformy studiów polonistycznych;
8. sytuacja młodej kadry pracowników wobec podwyższenia pensum zajęć dydaktycznych.

Ad 1. Badania te zostały zainicjowane przez Komitet w poprzedniej kadencji. W r. 1971 pracował nad tym zagadnieniem ośrodek łódzki, dotowany przez PAN w wysokości 30 tys. zł. Komitet poprzedniej kadencji przeprowadził również akcję rozsze-

rzenia badań na trzy jeszcze ośrodki: UW, IBL i ośrodek krakowski (pracuje on w dwu zespołach) oraz uzyskał dla wszystkich ośrodków dotacje w wysokości 360 tys. na rok 1972 i na lata następne: 1973, 1974, 1975.

W dniach 24 i 25 kwietnia 1972 r. odbyło się w Łodzi pierwsze spotkanie robocze, zorganizowane przez IBL PAN, KWoLP (poprzedniej kadencji) i Uniwersytet Łódzki, z udziałem następujących ośrodków polonistycznych: Gdańska, Kalisza, Krakowa (UJ i WSP), Lublina (KUL), Łodzi, Torunia, Warszawy (IBL, UW) i Wrocławia. Na spotkaniu przedyskutowane zostały wstępnie kwestie naukowe i organizacyjne związane z badaniami nad życiem literackim oraz podjęto decyzję zorganizowania planowej penetracji życia literackiego od okresu pozytywizmu do czasów najnowszych. Uzyskanie dotacji PAN w ciągu maja 1972 r. stworzyło finansowe podstawy realizacji postawionych wyżej planów. I w tym zakresie właśnie przed Komitetem obecnej kadencji stanęło zadanie takiej aktywizacji działania zespołów, aby dotacje zostały wyzyskane zgodnie z przeznaczeniem i dały oczekiwane rezultaty naukowe. W tej sytuacji został zorganizowany w dniu 26 czerwca r. drugi zjazd roboczy w Łodzi, na którym przedyskutowano problemy naukowe, sformułowano postulaty finansowe i zbadano możliwości kadrowe ośrodków polonistycznych.

Ad 2. W początkach maja Prezydium nowej kadencji przejęło od ustępującego Komitetu:

- 1) pieczęć nad dwiema pozycjami znajdującymi się już w wydawnictwie (plan na rok 1972),
- 2) maszynopisy trzech prac złożonych w Komitecie z propozycją publikacji,
- 3) spis 19 tytułów, z których 12 znajdowało się w ogólnym planie wydawniczym Ossolineum na rok 1973.

Po przeprowadzeniu rozmów ze wszystkimi autorami i po zapoznaniu się z końcowymi recenzjami Prezydium podjęło decyzję przekazania do wydawnictwa następujących prac:

- 1) M. Tatara, Dziedzictwo J. Słowackiego w poezji polskiej półwiecza 1919-1968,
- 2) E. Czaplejewicz, Adresat w poezji Leśmiana,
- 3) S. Gracioti i J. Rudnicka, Rejestr księgozbioru L. Krasickiego z 1810 r.,

4) materiały filomackie (korespondencja więzienna i z zesłania) pod red. Cz.Zgorzelskiego.

Prace nad przygotowaniem planu wydawniczego na rok 1973 przebiegały w sposób bardzo przyspieszony, równolegle ze zdobywaniem orientacji w przepisach i praktyce wydawniczej Ossolineum i sposobu, w jaki Komitety w ogóle mogą i powinny w tym zakresie pracować. Pewne sprawy wydawnicze zarysowały się już dla Prezydium w sposób jasny, m.in. sprawa uporządkowania edycji Komitetu w postaci serii, a raczej jej dwu ciągów numerowanych: Rozpraw Literackich i Materiałów Literackich.

Komitet przeprowadził również dłuższą korespondencję - zakończoną, niestety, odmownie - w sprawie uzyskania prawa do powoływania redaktorów naukowych monografii pisanych przez jednego autora.

Trzeba stwierdzić, że sprawy wydawnicze zajęły Prezydium nieoczekiwanie wiele czasu i były bardzo kłopotliwe, m.in. z uwagi na konieczność szybkiego ich załatwiania. Wiadomo bowiem było, że ramowy plan wydawniczy Ossolineum zaprojektowany przez Wydział I PAN przekracza liczbę globalną arkuszy przyznanych Wydziałowi, i po wypełnieniu limitu wszystkie pozycje później przysłane po prostu przejdą do planu na rok następny. Cztery pozycje Komitetu znalazły się w planie wydawniczym Ossolineum na rok 1973.

Przed Prezydium Komitetu stanęło również zadanie przygotowania orientacyjnego planu wydawniczego na rok 1974. Licząc się z faktem, że termin przekazania tego planu do PAN upływa w połowie października, już w czerwcu wysłano zawiadomienia do wszystkich Instytutów Filologii Polskiej, IBL i Wyższych Szkół Pedagogicznych o możliwości druku w Ossolineum zgłoszonych prac i z prośbą o przysyłanie zgłoszeń do końca września rb. Listę orientacyjną dla Ossolineum ułoży już specjalna komisja do tego celu powołana.

Ad 4. Sprawa Komisji d/s badań nad życiem i twórczością Stefana Żeromskiego jest jednym z dezyderatów Komitetu ubiegłej kadencji, który w tej sprawie zwołał, pod przewodnictwem prof. dr J.Kulczyckiej-Saloni, pierwsze zebranie organizacyjno-robocze już w styczniu rb. Określono na nim zakres prac edytorskich i badawczych związanych z tematem. Przewodniczącym Komitetu nowej ka-

dencji odbyło w tej sprawie dwie narady: w dniu 16 czerwca i 12 września rb. Powołano doc. dr Zofię Stefanowską-Treuguttową na organizatora prac przygotowawczych przyszłej Komisji. W związku z przypadającą już za trzy lata 50 rocznicą śmierci pisarza konieczne było wzmożenie starań o stworzenie finansowej podstawy działania Komisji. Prezydium wystąpiło do Wydziału I PAN o dotację w wys. 75 tys. zł na wstępne kwerendy, przygotowanie edycji korespondencji itp. Istnieją wszelkie dane, że dotacja ta będzie przyznana.

Ad 5. Preliminarz budżetowy Komitetu na rok 1973 wynosi 693 850 zł. Dla porównania, warto przypomnieć, że preliminarz budżetowy zaplanowany dla KNoLP na rok 1972 przez ustępujący Komitet zamykał się w punkcie wyjścia sumą 91 tys., i został następnie zwiększony - w maju - dotacją na badanie życia literackiego o sumę 360 tys., łącznie więc wyniósł 451 tys. zł.

Wzrost sumy budżetowej o 242 tys. w porównaniu z rkiem poprzednim jest w pełni uzasadniony zwiększeniem zakresu badań naukowych (m.in. sprawa badań nad Żeromskim) i zadań, które postawiła przed Komitetem zmiana polityki naukowej i kulturalnej w wyniku uchwał VI Zjazdu Partii. Powiększyliśmy np. § 12 (bezosobowy fundusz płac) o honoraria za recenzje przewidziane dla wykonania zwiększonych planów wydawniczych, za recenzje i ekspertyzy, których, jak ogólnie wiadomo, będą od Komitetu oczekiwały poszczególne instytucje. Zwiększyliśmy § 35 (podróże służbowe), § 36 (usługi, powielania, materialne) licząc się z kosztami związanymi z bezpośrednim przygotowaniem materiałów na II Kongres Nauki Polskiej; § 37 (usługi niematerialne), który obejmuje fundusze na wszelkie kwerendy naukowe.

Ad 7. Projekt reformy dyskutowany był na zebraniu w dniu 16 maja rb., a członkowie Prezydium byli proszeni o przygotowanie uwag dla Ministerstwa NSWiT.

Ad 8. Prezydium wystosowało pismo do Ministerstwa NSWiT, w którym zwraca uwagę na szkodliwe dla rozwoju naukowego młodych pracowników nauki skutki podwyższenia pensum zajęć dydaktycznych.

Opracowała

doc. dr Ewa Warzenica-Zalewska

